

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק המוכר את הספינה
חלק א'
עג. עד פא:

א' דחה"מ סוכות תשס"ו

מפתח

דף עה:	3
רשב"ם ד"ה ואותיות	3
סוגיא דספינה נקנית	4
תד"ה ר' נתן אומר ותד"ה במאי אוקימתא	4
תד"ה אמר רב פפא	15
דף עז:	17
תד"ה אמר אמימר וא"ד דלגבות החוב	17
תד"ה אותיות מילי נינהו	21
דף עז:	23
תד"ה רב פפא	23
רשב"ם ד"ה כולה זבין	24
דף עט:	25
רשב"ם ד"ה שובך מלא	25
סוגיא דבור ושובך	26
רשב"ם ד"ה הכי קאמר וד"ה אבל בשדה	26
דף פ:	30
תד"ה הא באמה	30
דף פ:	33
רשב"ם ד"ה כדרכו אסור	33
דף פא:	34
תד"ה ממאי	34
תד"ה למעוטי אדמת	38
דף פא:	42
תד"ה תרומה לכהן	42
תד"ה דעביד להו ותד"ה שגרין ביד שליח	44

דף עה:

רשב"ם ד"ה ואותיות

(1) הקדמה

(א) בקנין מסירה

(i) אומר לי' מוכר ללוקח "לך חזק וקני" בדבר הנקנה

(ii) ולוקח אוחז בטלפה וכדומה

(ב) בקנין משיכה

(i) עוקר לוקח לדבר הנקנה ממקומו

(ii) אף בדלא אמר לי' מוכר "לך חזק וקני"

(ג) "אותיות" משמעו שטר חוב ושיעבוד דאתי מחמתו'

(2) גמרא

(א) אותיות נקנות במשיכת שטר חוב

(3) רשב"ם

(א) משיכה לאותיות היינו שיבא שטר חוב ליד לוקח "כשימסור לו המוכר"

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) לקנין משיכה אמאי צריכין "שימסור לו המוכר" כלומר שיאמר ללוקח "לך חזק וקני"

(ב) תירוץ

(i) מגיהין ברשב"ם "שימכור לו המוכר" במקום "שימסור לו המוכר"

(ii) כלומר דמחמת משיכה קונה לוקח לשטר חוב שמוכרין לו

סוגיא דספינה נקנית

תד"ה ר' נתן אומר ותד"ה במאי אוקימתא

- (1) גמרא -- מימרא דאביי ורבא בקנין בסימטא
  - (א) אביי ורבא ס"ל דבסימטא קונין במשיכה
  - (ב) וצריכינן לברר אלו ס"ל דקונין בסימטא אף במסירה
  - (ג) עכשיו
    - (i) לשיטת ר"י (וכן ס"ל רשב"ם)
      - (1) משיכה עדיפא ממסירה
      - (2) ואביי ורבא ס"ל דאין קונין בקנין גרוע במקום דיכולין לקנות בקנין דעדיף מיני'
      - (3) הלכך בסימטא לאביי ורבא אין קונין אלא במשיכה
    - (ii) לשיטת ר"ת
      - (1) חלק א'
        - (א) אביי ורבא ס"ל דקונין בקנין גרוע אף במקום דיכולין לקנות בקנין דעדיף מיני'
        - (ב) והלכך אף לר"י דס"ל דמשיכה עדיפא מ"מ הול"ל דקונין נמי במסירה דגרועה
      - (2) חלק ב'
        - (א) ולא זו בלבד אלא דבקושטא מסירה **עדיפא** ממשיכה
        - (ב) והלכך מכ"ש דקונין בין במשיכה בין במסירה
- (2) תד"ה ספינה בשם רשב"א
  - (א) אע"ג דר"ת ס"ל דלאביי ורבא קונין בקנין גרוע אף במקום דיכולין לקנות בקנין דעדיף מיני'
  - (ב) מ"מ
    - (i) תנא דקתני דקונין במסירה ברשות מסוים
    - (ii) מוכרח דלדידי' אין קונין בקנין משיכה דגרועה באותו רשות
- (3) גמרא – מימרא דאביי ורבא בקנין ברה"ר
  - (א) אביי ורבא ס"ל דברה"ר אין קונין אלא במסירה
  - (ב) קשיא לשיטת ר"י
    - (i) חלק א'
      - (1) מאחר דקים להו לאביי ורבא דמסירה קונה ברה"ר
      - (2) אמאי לא אמרי דמכ"ש משיכה דעדיפא דקונה ברה"ר
    - (ii) חלק ב'
      - (1) ולאחר דילפית מהאי כ"ש דמשיכה קונה ברה"ר
      - (2) תיקשי לך עוד להיפוך
  - (א) דבמסירה לא תיקני ברה"ר

(ב) מצד דאין קוננין בקנין גרוע במקום דיכולין לקנות בקנין דעדיף מיני'

ג) קשיא לשיטת ר"ת

(i) מאחר דלשיטתו ס"ל אביי ורבא דקוננין בקנין גרוע במקום דיכולין לקנות בקנין דעדיף מיני'

(ii) מאי טעמא סבירא להו אביי ורבא דאין קוננין ברה"ר אלא במסירה

ד) תירוץ בין לר"י בין לר"ת

(i) קנין משיכה לא שייכא ברה"ר

4) ברייתא א' לשיטות ר"י ור"ת

א) ברייתא א'

(i) רבי ס"ל דספינה נקנית במשיכה

ב) בין לר"י בין לר"ת

(i) מוכרח לאביי ורבא דברייתא לא איירי ברה"ר אלא בסימטא

(ii) דהרי בין לר"י בין לר"ת לאביי ורבא אין קוננין במשיכה ברה"ר

ג) עכשיו לר"י

(i) כמו דביארנו לאביי ורבא

(ii) מהא דאיתא בברייתא דקוננין בסימטא במשיכה מוכרח דמסירה לא קניא בסימטא

ד) ר"ת

(i) כמו דביארנו לאביי ורבא

(ii) מאחר דאיתא בברייתא דקוננין בסימטא במשיכה מכ"ש דקוננין בי' נמי במסירה

5) ברייתא ב'

א) לרבי ספינה נקנית במסירה

ב) לרבנן "לא קנה עד שימשוך או ישכור את מקומה"

6) גמרא -- הוה אמינא דברייתות סותרות אהדדי

א) קא סלקא דעתין בין לר"י בין לר"ת דברייתא ב' נמי בסימטא איירי

ב) לשיטת ר"י קא סלקא דעתין דהכי קא מיפליגי רבי רבנן בברייתא ב'

(i) רבי

(1) מאחר דברייתא ב' משיגין רבנן לרבי בלשון "לא קנה עד שימשוך"

(2) משמע דרבי ס"ל דקוננין בסימטא בין במשיכה בין במסירה דלא כשיטת אביי ורבא

(3) והלכך מקשין

א) הרי בברייתא א' קבענו דרבי ס"ל כשיטת אביי ורבא דאין קוננין בסימטא אלא במשיכה

ב) ונמצא דברייתות סותרות אהדדי

ii) רבנן

(1) בברייתא ב' אין קוננין בסימטא אלא במשיכה דחשובה

(2) דהיינו כשיטת אביי ורבא

(iii) שים לב

(1) דלרבנן ליכא סתירה לברייתא א' דהרי לא קאמרי כלום בברייתא א'

(ג) ולשיטת ר"ת קא סלקא דעתין דהכי קא מיפליגי רבי רבנן בברייתא ב'

(i) רבי

(1) לשון רבי בברייתא ב' דקונין במסירה

(2) משמעו דלרבי אין קונין אלא במסירה דחשובה דלא כאביי ורבא

(3) והלכך מקשין

(א) הרי בברייתא א' קבענו דרבי ס"ל כשיטת אביי ורבא דבסימטא קונין בין במשיכה בין

במסירה

(ב) ונמצא דברייתות סותרות אהדדי

(ii) רבנן

(1) אין קונין אלא במשיכה הגם דגרועה היא לשיטת ר"ת

(2) ולא אמרינן כ"ש דמסירה קונה

(3) והיינו דלא כאביי ורבא

(7) תד"ה ספינה ומהרש"א בא"ד ומיהו יש לומר

(א) קשיא לשיטת ר"ת

(i) מאחר דמסירה קנין חשובה היא לכולי עלמא – ולא דוקא לאביי ורבא

(ii) אמאי קאמרי רבנן דאין קונין אלא במשיכה

(ב) תירוצ

(i) לקמן מוקמינן לה להאי ברייתא ב' ברה"ר

(1) ומקשין דאביי ורבא

(א) מוכרח דלא ס"ל כרבנן דהרי לרבנן אינו קונה במסירה ברה"ר

(2) ומתריצין

(א) דבעלמא אכן מודי רבנן דקונין במסירה ברה"ר

(ב) ושאני הכא בברייתא ב' דמיירי בדא"ל מוכר ללוקח לך **משוך** וקני

(ג) {להלן נבאר באיזה אופן עושין להאי משיכה כדי לקנות בו}

(3) השתא

(א) לאחר דאסיק אדעתין במסקנא דהאי ברייתא מיירי ברה"ר ובדא"ל מוכר לך משוך וקני

(4) מובן נמי

(א) דאף אי מוקמת להאי ברייתא בסימטא כבהוה אמינא

(ב) יכול להיות דהיינו טעמא דלרבנן אין קונין במסירה משום דאמר ל' לך משוך וקני

(5) ובעלמא אכן קונין במסירה מצד כ"ש משיכה

(ג) קשיא

- (i) מ"מ בהוה אמינא אכתי לא אסיק אדעתין האי תירוצא
- (ד) תירוץ
- (i) צודק
- (ii) אלא מוכרח דהיינו טעמא דס"ל בהוה אמינא לרבנן דאין קונין בסימטא במסירה
- (iii) משום דספינה שאני דלא שייך בה מסירה
- (ה) קשיא
- (i) לא מצית לתרץ כן
- (ii) דלקמן
- (1) לאחר דמוקמינן לה להאי ברייתא ב' ברה"ר
- (2) מקשין דאביי ורבא מוכרח דלא ס"ל כרבנן דהרי לרבנן אינו קונה במסירה ברה"ר
- (iii) ולתירוץ דידך הוי מצי לתרוצי נמי הכא
- (1) דרבנן בקושטא ס"ל כוותי' דאביי ורבא בעלמא דברה"ר אין קונין אלא במסירה
- (2) ושאני ספינה דלא שייכא בה מסירה
- (iv) ומדלא מתרץ הכא מוכרח דספינה שייכא בה מסירה
- (v) והדרא קושיין לדוכתא
- (8) מהרשא"א ד"ה במאי אוקימתא (לפי תוספות בקידושין)
- (א) קשיא לשיטת ר"ת
- (i) נקבל
- (1) דמאיזה טעם ס"ל לרבנן דבסימטא אין קונין אלא במשיכה דגרועה
- (2) ורבנן לא ס"ל דמצד כ"ש יקנה נמי במסירה
- (ii) עכשיו
- (1) אביי ורבא לא קאמרי בהדיא אלא דבסימטא קונין במשיכה
- (2) ור"ת נקיט דלאביי ורבא דס"ל דבמסירה נמי קונין בסימטא ע"י כ"ש ממשיכה דגרועה
- (iii) ברם השתא דחזינן דבהוה אמינא נקטינן דרבנן מצי סבור דלא דנין להאי כ"ש
- (iv) מנא לי' לר"ת דאביי ורבא גופייהו דנין להאי כ"ש
- (v) דלמא ס"ל כרבנן דלא דנין להאי כ"ש ודאין קונין אלא במשיכה
- (9) גמרא – תירוץ לסתירה
- (א) עיקר התירוץ
- (i) אכן כדקבענו
- (1) דברייתא א' בסימטא איירי
- (2) ודברייתא א' נייחא להו לאביי ורבא בין לר"י בין לר"ת כל אחד לשיטתו
- (ii) אבל ברייתא ב' ברה"ר משתעי
- (ב) עכשיו לר"י

- (i) מאחר דקבענו דברייטא ב' (1) מוכרח דלרבי קונין בין במשיכה בין במסירה (2) ודרבנן ס"ל לרבנן דאין קונין אלא במשיכה
- (ii) לכאורה נראה דבין רבי בין רבנן לא ס"ל כשיטת אב"י ור"ב דברה"ר אין קונין אלא במסירה (ג) ולר"ת
- (i) מאחר דקבענו דברייטא ב' מוכרח דלרבי אין קונין אלא במסירה (ii) לכאורה נראה
- (1) דרבי ס"ל כשיטת אב"י ור"ב (2) ורבנן פליגי עלייהו
- (10) גמרא – קשיא לאב"י ור"ב ("קושיית מקשן")
- (א) קשיא
- (i) במאי שתירצנו דברייטא ב' ברה"ר משתעי (1) הועלנו דהני תרי ברייתות לא סתרי אהדדי (ii) ברם מצד אותו תירוץ עלתה קושיא חדתא לאב"י ור"ב
- (1) דהרי ס"ל דברה"ר אין קונין אלא במסירה (2) ועכשיו ביארנו דברה"ר ס"ל רבנן דאין קונין אלא במשיכה (iii) נמצא דאב"י ור"ב לא ס"ל כרבנן
- (ב) נימוקי הגר"ב על מהרש"א ד"ה במאי אוקימתא (i) קשיא (מספר "בית יהודה")
- (1) לשיטת ר"י
- (א) לאחר דמסקינן דברייטא ב' ברה"ר איירי ומקשין דאב"י ור"ב לא אתיא כרבנן (ב) אמאי לא מקשין נמי דאב"י ור"ב לא אתיא אף לרבי (ג) דהרי לרבי קונין ברה"ר בין במשיכה בין במסירה
- (ii) להלן נייתי תירוצו דנימוקי הגר"ב
- (11) תד"ה במאי אוקימתא כמבואר במהרש"א
- (א) ממאי שהקשה המקשן משמע (i) דנייחא לן האי ברייתא ב' יותר
- (1) בהוה אמינא בדהוה סבירא לן דבסימטא איירי (2) מלפי מסקנא דברה"ר איירי
- (ב) עכשיו נבאר האי מילתא בין לר"י בין לר"ת
- (ג) לר"י
- (i) בקושטא דלמסקנא קשיא האי ברייתא לאב"י ור"ב יותר מבהוה אמינא (ii) דהרי קבענו

- (1) דבהוה אמינא קא סלקא דעתין דאביי ורבא ס"ל כרבנן ולא כרבי
- (2) משא"כ במסקנא ס"ל אביי ורבא דלא כרבי ולא כרבנן
- (ד) ברם לר"ת מקשין בתד"ה בהמה גסה בקידושין דף כה: (מובא במהרש"א ד"ה במאי אוקימתא)
- (i) הקדמה
- (1) חלק א'
- (א) קבענו דלרבי בהוה אמינא בסימטא קונין במסירה דייקא
- (i) נמצא דרבי לא ס"ל כאביי ורבא דקונין בין במשיכה בין במסירה
- (2) חלק ב'
- (א) ברם לתוספות בקידושין ס"ל דבה"א לרבי קונין בין במשיכה בין במסירה
- (i) נמצא דרבי אכן ס"ל כאביי ורבא
- (3) חלק ג'
- (א) מהרש"א בקידושין מקשה דגישה זו צריכה עיון
- (ב) דהרי רבי מצריך מסירה דהיא עדיפא ומה"ת דקונין נמי במשיכה
- (ii) ברם לשיטת תוספות התם תיקשי
- (1) דהרי בהוה אמינא ס"ל אביי ורבא דלא כרבי ולא כרבנן
- (2) ובמסקנא ג"כ ס"ל כרבי (דקונין במסירה) ולא כרבנן (דס"ל דקונין במשיכה)
- (3) ואמאי מקשין דבה"א נייחא לאביי ורבא יותר מבמסקנא
- (12) תירוץ לקושיית מקשן בגמרא
- (א) בקושטא רבנן ס"ל כאביי ורבא דברה"ר אין קונין במשיכה
- (ב) והאי דקאמרי רבנן בברייתא ב' דברה"ר קונין במשיכה
- (i) לאו למימרא דקונין במשיכה בתוך רה"ר
- (ii) אלא למימרא דקונין במשיכה מרשות הרבים לסימטא
- (13) גמרא – קשיא על הא דאמרת דאביי ורבא מצי סבור כרבנן
- (א) קשיא
- (i) שפיר יישבנו לאביי ורבא דאכן לרבנן אין קונין במשיכה ברה"ר
- (ii) ברם עדיין תיקשי לאביי ורבא
- (1) דהרי רבנן ס"ל נמי
- (א) דאין קונין במסירה ברה"ר
- (ב) ודלקנות ספינה צריכין למשיכה מרה"ר לסימטא
- (2) והיינו דלא כאביי ורבא דס"ל דמסירה קונה ברה"ר
- (14) גמרא – מסקנא
- (א) תירוץ
- (i) בעלמא ס"ל רבנן כאביי ורבא דברה"ר קונין במסירה

- (ii) וברייתא ב' שאני דמיירי בדא"ל מוכר ללוקח "לך משוך וקני"
- (1) רבנן ס"ל דמוכר מיקפיד קפיד אמיכה
- (א) והלכך איצטריך למשכה מרה"ר לסימטא ולא מצי קני במסירה
- (2) רבי ס"ל מראה מקום הוא לא ולא קפיד אמיכה
- (א) והלכך מצי קני במסירה
- (15) רשב"ם ד"ה דאמרי תרוייהו
- (א) מימרא דאביי ורבא "סברות נינהו"
- (ב) כלומר דאין להוכיח דיניהן מברייתות א' וב'
- (ג) אע"ג דבמסקנא הצלחנו לאוקמי להני ברייתות כשיטתם
- (16) נימוקי הגרי"ב על מהרש"א ד"ה במאי אוקימתא
- (א) כבר רמזנו לקשיא זו לעיל
- (ב) קשיא (מספר "בית יהודה")
- (i) לשיטת ר"י
- (1) לאחר דמסקינן דברייתא ב' ברה"ר איירי ומקשין דאביי ורבא לא אתיא כרבנן
- (2) אמאי לא מקשין נמי דלא אתיא אף לרבי
- (3) דהרי לרבי קונין ברה"ר בין במשיכה בין במסירה ולדידהו אין קונין אלא במסירה
- (ג) תירוץ
- (i) לפי מסקנא סופית בגמרא ניחא
- (ii) דאף לרבי האי משיכה דקונין בי' משמעו משיכה מרה"ר לסימטא
- (iii) ואה"נ דברה"ר עצמו אין קונין אלא במסירה דס"ל כאביי ורבא
- (iv) ולא פליג רבי ארבנן אלא בהא דס"ל רבי דכשאמר מוכר "לך משוך וקני" לא קפיד מוכר אמיכה
- (1) והלכך מצי לוקח לקנות ברה"ר
- (א) בין ע"י משיכה לסימטא כרבנן
- (ב) בין ע"י מסירה דלא כרבנן
- (17) תד"ה ספינה (כמבואר במהרש"א ד"ה ספינה)
- (א) קידושין דף כה:
- (i) רב ס"ל דבהמה גסה נקנית במשיכה
- (ii) במשנה התם איתא דבהמה גסה נקנית במסירה
- (iii) ומקשין התם לרב מהאי משנה
- (1) אליבא דר"י
- (א) מהא דרב איצטריך לקנין חשובה דמשיכה
- (ב) והרי במשנה כתיב דלכל הפחות קונין נמי במסירה בגרועה

(2) אליבא דר"ת

- (א) מהא דמשנה איצטרכי לקנין חשובה דמסירה
(ב) והרי רב ס"ל דלכל הפחות קונין אף במשיכה דגרועה

(ב) הקדמה א'

(i) לשיטת ר"י קבענו דאין קונין בסימטא במסירה דגרועה

(ג) הקדמה ב'

(i) נקטינן

(1) היכא

- (א) דתנא דמשמענו דקונין בקנין חשוב מבלי לפרוט באיזה רשות בו דן
(ב) משתעי בכל רשות בו שייך אותו קנין
(i) דמהיכי תיתי שלא יועיל קנין חשוב
(ג) ולא איכפת לן דאיכא מאן דאמרי דפליגי אהאי תנא

(2) והיכא

- (א) דתנא דמשמענו דקונין בקנין גרוע מבלי לפרוט באיזה רשות בו דן
(ב) משתעי באותו רשות דלמאן דאמרי אחרנא ס"ל בהדיא דסגי באותו קנין
(ג) ובשאר רשויות מצריך האי תנא קנין חשוב

(ii) הלכך

(1) לשיטת ר"ת

- (א) תנא (כגון תנא דמשנה בקידושין) דמשמענו דקונין במסירה דחשובה מבלי לפרוט
רשות בו דן
(i) משתעי בין בסימטא בין ברה"ר
(ב) תנא (כגון תנא דברייתא א') דמשמענו דקונין במשיכה דגרועה מבלי לפרוט רשות בו
דן
(i) בסימטא משתעי במקביל לשיטת אביי ורבא דמשיכה מהניא בסימטא

(2) משא"כ לשיטת ר"י

- (א) תנא (כגון תנא דמשנה בקידושין) דמשמענו דקונין במסירה דגרועה מבלי לפרוט
רשות בו דן
(i) ברה"ר משתעי במקביל לשיטת אביי ורבא דמסירה אינה קונה בסימטא
(ב) תנא (כגון תנא דברייתא א') דמשמענו דקונין במשיכה דחשובה מבלי לפרוט רשות בו
דן
(i) בסימטא משתעי דהרי משיכה לא שייכא ברה"ר לשיטת ר"י

(ד) מהרש"א

(i) קשיא להקדמה ב'

(1) ברייתא ב' דלעיל דלרבי קונין במסירה דקנין חשובה היא ואינה פורטת רשות בו דן רבי

- (2) ואפ"ה אף לר"ת – דלדידי קנין חשוב הוא – מוקמינן להאי משנה ברה"ר דייקא
- (ii) תירוץ
- (1) היינו משום דהוצרכנו ליישב רבי בברייתא ב' עם רבי בברייתא א'
- (ה) קשיא מר"ת לר"י
- (i) לר"ת
- (1) ניחא הא דמקשין לרב ממשנה דקידושין
- (א) דהרי משנה ס"ל דאין קונין אלא במסירה דחשובה בין בסימטא בין ברה"ר
- (ב) ותיקשי לרב דלדידי מוכרח דאיכא רשות בו קונין אפילו במשיכה דגרועה
- (ii) ברם לר"י תיקשי
- (1) דהרי קבענו דמשנה לא קמשתעי אלא ברה"ר אבל בסימטא אכן אין קונין אלא במשיכה
- (2) ואמאי לא מתרצי בקידושין
- (3) דרב בסימטא דוקא קא איירי דאין קונין אלא במשיכה
- (4) אבל ברה"ר ס"ל כמשנה בקדושין דקונין אפילו במסירה
- (ו) תירוץ
- (i) מוכרח דרב דקאמר דאיצטריך למשיכה דחשובה ס"ל דלא קונין במסירה בין בסימטא בין ברה"ר דלא כהאי משנה דקידושין
- (ii) דאי ס"ל דברה"ר קונין במסירה
- (1) לא הוי לי' לרב למימר אלא דברה"ר קונין במסירה דגרועה
- (2) ואנא הוי ידענא דקא משמיענו רבותא דבהאי קנין גרועה קונין ברה"ר
- (3) ודבסימטא אין קונין אלא בקנין חשובה דמשיכה
- (iii) ומדלא אמר רב הכי
- (1) מוכרח דרב לא מצי אמור דברה"ר קונין במסירה
- (2) משום דבקושטא ס"ל דאף ברה"ר אינו קונה אלא במשיכה
- (3) ודקא מיפליג אמשנה בקידושין דס"ל דקונין ברה"ר במסירה
- (iv) והלכך מקשין דהיתכן דרב פליג אמשנה
- (ז) קשיא
- (i) הקדמה
- (1) מסקינן לעיל אליבא שיטת ר"י
- (א) דברייתא א' בסימטא איירי וקמ"ל רבי דאין קונין בי' אלא במשיכה
- (ב) וברייתא ב' ברה"ר איירי וקמ"ל רבי דקונין בי' במסירה
- (ii) קשיא
- (1) לא הוי לה לברייתא א' למיכתב אלא האי רבותא דברה"ר קונין במסירה
- (2) ואנא הוי ידענא דבסימטא אין קונין אלא במשיכה דחשובה

(ח) תירוץ

- (i) בברייתא א' כתיב נמי דאותיות נקנות במסירה
- (ii) ואיצטריכא לה לברייתא א' למימר בהדיא דבסימטא קונין במשיכה
- (iii) כדי למילף דאפילו בסימטא אין אותיות נקנות במשיכה

(18) מהרש"א בא"ד משום דבעי

(א) הקדמה

- (i) ניהדר להוה אמינא בעוד דקס"ד דברייתא ב' בסימטא משתעי
- (ii) והקשו דברייתות סתרי אהדדי
- (1) דברייתא א' ס"ל לרבי לשיטת ר"י דספינה אין נקנית אלא במשיכה בסימטא
- (2) וברייתא ב' ס"ל לרבי דספינה נקנית בין במשיכה בין במסירה

(ב) קשיא

- (i) מאחר דאמרת דברייתא א' איצטרכי לדין בסימטא דקונין ספינה במשיכה
- (1) כדי למילף דינא דאותיות בסימטא אין נקנות במשיכה
- (ii) תיקשי ככה

- (1) נימא דברייתא א' נמי ס"ל דקונין בין במשיכה בין במסירה
- (2) והיינו טעמא דלא נקטי אלא משיכה
- (3) כדי למילף דאותיות אין נקנות במשיכה אפילו בסימטא

(ג) תירוץ

- (i) אי הוי ס"ל האי ברייתא א' דקונין בספינה בין במשיכה בין במסירה
- (ii) בכדי למילף דינא דמסירה
- (iii) לא הוי נקט דקונין ספינה במשיכה דמצי למיטעי ולמימר דאינו קונה **אלא** במשיכה

(19) תוספות ד"ה "ועוד קשה לפירוש רבינו תם"

(א) הקדמה א'

- (i) ניהדר להאי דמייתבין לעיל
- (1) רב ס"ל בהמה גסה נקנית במשיכה
- (2) במשנה בקידושין איתא דנקנית במסירה
- (ii) ומקשין לרב מהאי משנה
- (1) אליבא דר"י
- (א) דהרי רב קסבר דמסירה לא מהניא ודאין קונין אלא במשיכה דעדיפא
- (2) אליבא דר"ת

- (א) דהרי ממשנה משמע דאין קונין אלא במסירה דעדיפא
- (ב) ואמאי קאמר רב דקונין אף במשיכה

(ב) הקדמה ב'

- (i) משנה בב"מ ב.
- (1) היו שנים רוכבין ע"ג בהמה או שהי' אחד רוכב ואחד מנהיג יחלוקו דתרוייהו קני לבהמה
- (2) וקנין דמנהיג מצד משיכה היא
- (ג) קשיא לשיטת ר"ת (כמבואר במהרש"א)
- (i) אדמקשית לרב ממשנה דקידושין דאין קונין אלא במסירה דעדיפא
- (ii) ליסייעי' ממשנה דרוכב ומנהיג דמנהיג קונה מצד משיכה
- (iii) ואה"נ
- (1) דהאי משנה דרוכב ומנהיג לאו לאורויי דין משיכה קאתי
- (2) אלא לאורויי דין יחלוקו באחר רוכב ואחד מנהיג
- (iv) אבל מ"מ אגב אורחא הרי נודע לן דמשיכה אף היא קונה כשיטת רב
- (20) מהרש"א
- (א) האי קושיא ליכא לאקשוויי לשיטת ר"י
- (ב) דאה"נ דאגב אורחא דהאי משנה מצינא לדיוקי דמשיכה קניא
- (ג) מיהו לא מצוי רב למישמע מינה דהאי משנה דמסירה לא מהניא

תד"ה אמר רב פפא

- (1) "אותיות" משמעו שטר חוב ושיעבוד דאתי מחמתי'
  - (2) גמרא
    - (א) רבי ס"ל דאותיות נקנות במסירה
    - (ב) רבנן ס"ל דאין אותיות נקנות במסירה ולא קנה עד שיכתוב וימסור
    - (ג) רב פפא אמר צריך למיכתב לי' קני לך הוא וכל שעבודא דבי'
    - (ד) אמר אמימר
      - (i) הלכתא כרבי דאותיות נקנית במסירה -- לפי גרסת רשב"ם ורב יהודאי גאון
      - (ii) הלכתא כרבנן דאין אותיות נקנית במסירה -- לפי גרסת ר"י
- (3) תוספות חלק א'
  - (א) שאלה
    - (i) מאחר דרב פפא מצריך למיכתב קני לך איהו וכו' (1) האם מוכרח דרב פפא ס"ל כרבנן דאין אותיות נקנית במסירה (2) דהרי לרבי במסירה סגי ולא איצטריך למיכתב כל עיקר
  - (ב) תשובה
    - (i) אינו מוכרח
    - (ii) דיכול להיות דרב פפא ס"ל כרבי דאותיות נקנות במסירה ואין צריך למיכתב כל עיקר
    - (iii) ברם צריך שיאמר לו (ולא לכתוב לו) קני לך איהו וכל שעבודא דבי'
- (4) תוספות חלק ב' ורא"ש (כמבואר במהרש"א)
  - (א) הקדמה
    - (i) איתא בקידושין לגבי פלוגתא התם בין ר' מאיר לחכמים
    - (ii) דסתם גמרא סבירא לה
      - (1) דבין ר' מאיר בין חכמים ס"ל כרבנן דאין אותיות נקנות במסירה אלא בשטר
      - (2) ובדרב פפא קמיפליגי באלו צריך שיכתוב לו קני לך איהו וכו'
  - (ב) נוכיח
    - (i) דאלו קאמר רב פפא דיני' בין לרבי ורבנן
      - (1) מוכרח דהלכתא כרבנן דאין אותיות נקנות במסירה אלא בשטר
      - (ii) ברם אלו לא קאמר רב פפא דיני' אלא לרבנן
        - (1) רא"ש ס"ל דאפ"ה מוכרח דהלכתא כרבנן
        - (2) תוספות ס"ל דאינו מוכרח דהלכתא כרבנן

- (1) אז הוי מצי סתמא דגמרא למימר דמיפליגי בדרב פפא ללא להוסיף דבין חכמים בין ר' מאיר ס"ל כרבנן
- (2) ומוכרח דהאי דסתם גמרא מוסיף דתרוייהו ס"ל כרבנן היינו מטעם דסתמא דגמרא סבירא לי' דהלכתא כרבנן
- (ii) ברם אלו אמר רב פפא למילתי' דוקא לרבנן כלומר דצריך **שיכתוב** קני לך איהו וכו' (1) לשיטת רא"ש
- (א) מהא גופא דרב פפא אמר למילתי' לרבנן ראי' דהלכתא כרבנן
- (2) לשיטת תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) אין הכי נמי דהא גופא ראי' דרב פפא ס"ל דהלכתא כרב פפא
- (ב) מיהו לית להוכיח מיני' **דסתמא דגמרא** ס"ל דהלכתא כרב פפא
- (ג) דיכול להיות
- (i) דסתם גמרא ס"ל כרבי דאותיות נקנות במסירה
- (ii) ואפ"ה קאמר דר' מאיר וחכמים ס"ל (שלא כהלכתא) כרבנן
- (iii) משום דבעי לאוקמי פלוגתייהו בדרב פפא
- (ד) ורב פפא עצמו לא קאמר למילתי' אלא לרבנן

דף עז.

תד"ה אמר אמימר וא"ד דלגבות החוב

(1) גמרא

(א) אמר אמימר

(i) הלכתא כרבי דאותיות נקנית במסירה -- לפי גרסת רשב"ם ורב יהודאי גאון

(ii) הלכתא כרבנן דאין אותיות נקנית במסירה -- לפי גרסת ר"י

(2) גמרא בפרק האשה שלום

(א) היכא דשלחו מהתם דיצחק שכיב והכא הוחזקו תרי יצחק (יצחק א' ויצחק ב')

(i) פשיטא

(1) דמחמת חשש דהאי יצחק דשכיב יצחק ב' הוי

(2) אסורה אשת יצחק א' להנשא לאחר

(ב) איבעיא

(i) היכא דלא הוחזקו תרי יצחק

(ii) כששולחין מהתם דיצחק שכיב

(iii) מי אמרינן דאע"ג דלא הוחזקו אסורה אשת יצחק א' להנשא לשוק מחמת חששא דתרי יצחק

(ג) תשובה

(i) אביי אמר חיישינן

(ii) רבא אמר לא חיישינן

(ד) וכמו כן

(i) בגיטא דאישתכח בנהרדעא וכתב בה שם המגרש "אנדרולינאי"

(1) ולא הוחזק אנדרולינאי אחר בנהרדעא עכשיו

(2) מיהו יכול דאידיך אנדרולינאי הוי דעזב לנהרדעא מכבר והאי אנדרולינאי הוא דשלח גיטא

(ii) אביי ס"ל

(1) דמחמת חשש דאידיך אנדרולינאי

(2) אסורה אשת אנדרולינאי א' להנשא לשוק

(3) אי לאו דבודקין לנהרדעא כולה לברורי דלא הי' אנדרולינאי אחר

(iii) רבא ס"ל

(1) דמחמת האי חששא אינה אסורה להנשא לשוק

(ה) אמר רבא

(i) מנא אמינא לך

(1) דהרי שכיחי חבי בר ננאי טובא במחוזא

(2) ואפ"ה

- (א) מגבינן כשמוציא "חבי בר ננאי" שטר חוב על אחרים
 (ב) ולא מצי לזה למיסמך אחששא
 (i) דהאי תובע אינו אותו חבי בר דינא בעל חוב שלו
 (ii) ודשטרא אתי ליד תובע מבלי ליעשות האי תובע בעל דברים של לזה
 (ii) ומאחר דאף היכא דשכיחי חבי בר ננאי טובא לא מצי לזה למיסמך אהאי חששא
 (iii) מסתבר דלגבי איסור היכא דלא הוחזק נמי אינה אסורה להנשא לשוק מחמת חששא דיצחק אחר
 שכיב או דאנדרולינאי אחר שלחו לגיטא

(ו) אביי

- (i) מהא לא תיתי ראי'
 (ii) דבשטר חוב ליכא שום חששא למיחש עלי'
 (iii) דכדי לחוש לשמא אין תובע בעל דברים דלוה צריכין לצייר ציור בו אתא שטר חוב מיד המלוה
 ליד תובע באופן דתובע לא נעשה בעל דברים דלוה
 (iv) ובדידן ליכא לצייר אותו ציור

(1) דליכא למיחש דשטרא נפל מחבי א' ונמצא ע"י חבי ב'

- (א) דהרי כללא היא דנפילה לא חיישינן
 (2) וליכא למיחש דחבי א' הפקידו אצל חבי ב'
 (א) דהרי כללא היא דלפקדון לא חיישינן
 (3) וליכא למיחש לדלמא מסרו חבי א' לשטרא לחבי ב' ואכתי מצי חבי א' לחזור ב' ולגבות
 בהאי שטרא

(א) דאי נמי דמסר לי' לחבי ב'

(ב) לא יפסיד לזה

(i) דהרי חבי ב' במסירה קני לשטרא ואין חבי א' יכול לחזור בו

(ii) ונמצא דחבי ב' בקושטא בעל דברים דלוה הוא

(v) משא"כ לענין איסורא

- (1) דאי האי יצחק דמת לאו יצחק א' הוא לא מצי אשת יצחק א' להנשא לשוק
 (2) וכן אי האי אנדרולינאי דשלחו לגיטא לאו אנדרולינאי א' הוא לא מצי אשת אנדרולינאי א'
 להנשא לשוק
 (3) ומחמת הני חששות לא מציא להנשא אפילו בדלא הוחזקו תרי יצחק או תרי אנדרולינאי

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) אכן אמאי פליג רבא וס"ל דאיכא חששא דהוי מצינן למיחש עלי'

(ii) הרי כבר נודע לן ממקום אחר דרבא לא חייש לנפילה ופקדון

(ב) תירוץ

(i) מוכרח דפליג על אביי וס"ל דאותיות אין נקנין במסירה

(1) והלכך הוי מצינא למיחש

(א) דדלמא מסר חבי א' לשטרא לחבי ב' בלא שטר מכר (דהרי תובע אינו טוען דקנאו לשטר חוב בשטר מכר)

(ב) והאי לוקח קיבלו לשטר חוב בלא שטר מכר משום דטעה וקסבר דלא איצטריך לשטר מכר היכא דלוקח שמו כשם מוכר

(ג) קשיא

(i) איברא מאי טעמא לא מצי ליה למיסמך אהאי חששא ולמיטען לאו בעל דברים ידי את

(ד) תירוץ

(i) עיין בסוף דיבור זו דנבאר שם במהרש"א

(ii) האי חששא חלושה היא

(1) דציור בו טועה לוקח ששמו כשם מוכר למימר דקונה לשטר חוב ללא שטר מכר

(א) מיעוטא דמיעוטא הוא אפילו במקום דשכיחי חבי בר ננאי טובא

(2) ודומה לציור היכא דלא הוחזקו תרי יצחק או תרי אנדרולינאי ואפ"ה בקושטא יצחק ב' הוא דשכיב או אנדרולינאי ב' הוא דשלה גיטא

(א) דנמי מיעוטא דמיעוטא הוא

(ה) קשיא

(i) בסוף קבענו דרבא ס"ל כשיטת ר"י דאותיות אין נקנות במסירה

(ii) והאיך מצי רשב"ם ורב יהודאי גאון למימר דהלכתא דאותיות נקנות במסירה

(ו) תירוץ "ואין לדחות" (כמבואר במהרש"א)

(i) לעולם אימא לך דרבא קסבר דאותיות נקנות במסירה

(ii) והלכך אכן ס"ל כאביי דליכא למיחש לדלמא מסרי' חבי א' לשטר חוב לחבי ב' וכו'

(iii) והאי חששא דקאמר רבא דהוי מצינא למיחש לי' היינו חשש נפילה

(ז) קשיא

(i) הרי קבענו דרבא ס"ל בעלמא דלנפילה לא חיישינן

(ח) תירוץ

(i) אע"ג דבעלמא ס"ל דלנפילה לא חיישינן

(ii) מ"מ אלו הוי חיישינן לתרי יצחק או לתרי אנדרולינאי אפילו בלא הוחזקו

(iii) אז במקום דשכיחי חבי בר ננאי טובא הוי לן למיחש לנפילה מיד חבי בר ננאי א' ליד חבי בר ננאי ב'

(4) גמרא גיטין כד:

(א) יש לו ב' נשים גדולה וקטנה דשמותיהן שוות

(ב) אם כתב גט לגרש את הגדולה כי מפקא לה לא חיישינן שמא לא לזו ניתן אלא לחברתה

(ג) אמר רבא

(i) מהאי דינא מפקינן הא דאמרן לעיל לגבי חבי בר ננאי

- (1) דהיכא דשכיחי ב' יוסף בן שמעון בעיר מוציא יוסף בן שמעון א' שטר חובו על אחרים
(2) ואין הלוה יכול לומר לא ממך לויתי אלא מפלוני וממנו נפל ולאן בעל דברים דידי את

(5) תוספות

(א) קשיא

(i) מאי איריא גט לשטר חוב

(1) בגט ליכא למיחש שתמסור גדולה לגט לחברתה כי למה היתה מוסרת לה

(א) דהרי ליכא קנין בגט

(ii) אבל בשטר חוב ניחוש כדביארנו לעיל

(1) דמסר לי' מלוה א' לב' להקנותו במסירה

(ב) תירוץ

(i) בקושטא דומה דין גדולה וקטנה לדין שטר חוב דחבי בר ננאי

(ii) דכמו בצירור דגדולה וקטנה חשש חלושה היא למימר שמא לא לגדולה ניתן אלא לקטנה

(1) דהרי הכל יודעין דאין קנין לגט

(iii) כמו כן בשטר חוב דחבי בר ננאי חששא חלושה היא למימר שמא מלוה מסרו לתובע

(1) דהרי הכל יודעין דאין שטר חוב נקנה אלא בשטר מכר

תד"ה אותיות מילי נינהו

(1) גמרא

- (א) רבנן ס"ל דאותיות אין נקנות במסירה אלא בשטר מכירה
- (ב) רב פפא אמר צריך למיכתב לי קני לך איהו וכל שעבודא דבי
- (ג) אמר רב אשי

(i) אמריתה לשמעתא קמי' דרב כהנא

(ii) ואמרית לי'

- (1) טעמא דכתב לי' הכי
- (2) הא לא כתב לי' הכי לא קני
- (3) וכי לצור על פי צליחותו הוא צריך

(iii) אמר לי רב כהנא

(1) אין לצור ולצור

(ד) אמר רב אשי (לשיטת ר"י)

(i) אותיות אינן נקנות במסירה

(1) דאותיות מילי נינהו ומסירת שטר חוב נמי קרי מילי

(2) ומילי במילי לא מקנין

(2) מהרש"ל

(א) קשיא

- (i) הרי דרב אשי גופי' מנמק טעם למימר דמסירה לא קניא
- (ii) ואמאי איצטריך לי' לעיל למילף מדרב כהנא דמסירה לא קניא

(ב) תירוצ'

(i) מוכרח דהכי גרסינן לשמעתתא דלעיל

(1) אמריתה לשמעתא קמי' דרב כהנא

(2) ואמר לי'

(א) טעמא דכתב לי' הכי

(ב) הא לא כתב לי' הכי לא קני

(ג) וכי לצור על פי צליחותו הוא צריך

(3) ואמרית לי'

(א) אין לצור ולצור

(3) מהרש"א

(א) קשיא למהרש"ל

(i) לעולם אימא לך דרב כהנא הוא דמילף לי' לרב רב אשי דצריך למיכתב קני לך איהו וכו'

(ii) דאע"ג דרב אשי כבר הבין דאותיות אינן נקנות במסירה משום דמילי נינהו

(iii) מ"מ איצטריך רב כהנא לאגמרי' לרב אשי

(1) דלא זו בלבד דצריך למיכתב שטר מכר כדי להקנות שטר חוב

(2) אלא אף זו דצריך להוסיף בשטר מכר "קני לך איהו וכל שעבודי"

(ב) שאלה

(i) מנא לן דהוה מצינא למיטעי ולמימר דצריך שטר מכר ומיהו לא צריך למיכתב בי' "קני לך איהו וכל שעבודי"

(ג) תשובה

(i) עיין לעיל בד"ה אמר רב פפא

(1) לגבי סוגיא בו ס"ל כ"ע דבעי שטר מכר

(2) ולא פליגי התם אלא באלו בעי נמי למיכתב בי' "קני לך איהו וכל שעבודי"

דף עז:

תד"ה רב פפא

(1) גמרא

(א) מטבע אין נקנית בחליפין מיהת נקנית אגב ארעא

(ב) כי הא דרב פפא

(i) הוו לי' תריסר אלפי זוזי בי חוזאי

(ii) ולא מצוי להקנותם ע"י חליפין

(iii) ואקנינהו גיהלי' לרב שמואל בר אחא אגב אסיפא דבית'

(2) תוספות

(א) לפי גרסא זו הני זוזי פקדון הוו

(ב) מיהו אית גורסין "דהוה מסיק לי' תריסר אלפי זוזי" כלומר דהני זוזי הלואה הוו

(ג) קשיא לאית גורסין

(i) לכאורה איתא לקמן בפרק מי שמת דאין להקנות הלואה כל עיקר

(ii) { כלומר הלואה בעל פה – עיין רשב"ם ד"ה הלואתי לפלוני בדף קמח. }

(ד) תירוצ' "וליאכא למימר" כמבואר במהרש"א

(i) לא קאמרי התם אלא דאין קנין **חליפין** להלואות

(ii) ולעולם

(1) כמו דמצוי להקנות מטבעות בקנין אגב ולא בקנין חליפין

(2) כמו כן מצוי להקנות הלואות מטבע – כלומר הלואות ממון -- בקנין אגב ולא בחליפין

(iii) עיין כתובות נו: רש"י ד"ה מתנת שכיב מרע ותד"ה שאם

(3) מהרש"א

(א) מיהו בשאר הלואות (כלומר בהלואות שאינם של ממון – מטבעות)

(ב) אין לחלק בין חליפין וקנין אגב

(ג) ונקנין בין בחליפין בין באגב

רשב"ם ד"ה כולה זבין

(1) משנה

(א) מוכר דהסכים למכור "צמד" לא מכר את הבקרים דמצי לחברן ע"י צמד

(ב) רבנן

(i) לא מכר את הבקר אפילו היכא דדמיו מרובים כשל בקר

(ii) דאין הדמים ראי'

(2) גמרא כמבואר ברשב"ם

(א) הוה אמינא

(i) במשנה קמיירי באתרא דכ"ע קורין בין לצמד בין לבקר בשם "צמד"

(ב) קשיא

(i) היכא דאין דמיו מרובין ניחא דלא מכר אלא צמד

(1) ברם מקח טעות הוא ומצי לוקח לבטל מקחו כמו שנבאר להלן במהרש"א

(ii) אבל היכא דדמיו מרובים

(1) הו"ל למוכר לידע דלוקח טעה במאי דקרי מוכר בשם "צמד"

(2) ועלי' דמוכר רמיא לגלויי דלא בקר קא מזבין אלא העול לבדו

(3) ואמאי קא אמרי רבנן דאין דמים ראי'

(ג) מסקנא

(i) במשנה קמיירי באתרא

(1) דכ"ע קורין לצמד בשם "צמד"

(2) ואיתנהו דקורין לבקר בשם "בקר" ואיתנהו דקורין לבקר בשם "צמד"

(ii) הלכך לרבנן אף בדמיו מרובים

(1) לאו עלי' דמוכר רמיא לגלויי מהי מינייהו הוא אם מאותן דקורין לבקר צמד אם לאו

(ד) קשיא

(i) במסקנא אמאי אמרת דמכר את הצמד אפילו בדמים מרובין

(ii) הרי נתאנה לוקח וליהוי ביטול מקח

(ה) תירוץ

(i) לא אמרינן דמקחו בטל אלא היכא דהוי מקח טעות

(ii) ולא אמרינן דאיתא למקח טעות אלא בכדי שהדעת טועה

(1) כלומר היכא דאין דמיו מרובין כל כך דמצי לוקח למיטעי

(iii) אבל בדמיו מרובין דלא מצי למיטעי נקטינן דבמתנה נתנה לו למוכר

(3) מהרש"א

(א) הלכך בהוה אמינא נמי אי אין דמיו מרובין מקח טעות הוא ומקחו בטל

דף עט.

רשב"ם ד"ה שובך מלא

(1) משנה במעילה

(א) מועלין בדברים עצמן ("הן עצמן") וגם במה שבתוכן

(i) ולא איפכת לן אם

(1) ראויין למזבח

(א) כגון יונים בשובך

(2) ראויין לבדק הבית

(א) כגון מים בבור

(3) אינן ראויין לא למזבח ולא לבדק הבית

(א) כגון

(i) זבל באשפה

(ii) עשבים בשדה

(iii) פירות אילן

(2) רשב"ם כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) מובן דלגבי מה שבתוכן איתנהו להני ג' חלוקות כמו שביארנו

(ii) ומובן ג"כ דלגבי הן עצמן איתנהו ב' חלוקות דהיינו

(1) שובך דראוי לבדק הבית ע"י שישומו אותו בבית

(2) ושדה אשפות ובור דאינן ראויין לא למזבח ולא לבדק הבית

(iii) ברם תיקשי דלא מצינו הן עצמן דראויין למזבח

(3) תירוץ

(א) אכן אף ראוי לבדק הבית ליכא בהן עצמן

(ב) דשובך הגם דלכאורה יכולין לשומו בבנין מצד בדק הבית

(ג) מ"מ אם עוקרין אותו ממקומו לשומו בבית הוי הפסד גדול שהשובך נמכר ביותר

(ד) והלכך מוכרח דהני ג' חלוקות ליתנהו אלא לגבי מה שבתוכן כמו שקבענו

סוגיא דבור ושובך

רשב"ם ד"ה הכי קאמר וד"ה אבל בשדה

(1) הקדמה לשיטת ר"י

(א) חלק א'

(i) קנין חצר איתרבאי מטעם יד

(1) דכתיב אם המצא תמצא בידו

(2) ודרשינן בב"מ י: המצא תמצא מכל מקום

(ii) משא"כ הקדש דאין לו יד אין לו קנין חצר

(ב) חלק ב'

(i) קא מיפליגי תנאי באלו מקנה או מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם

(ii) עכשיו אף למ"ד דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם

(1) מוכרח

(א) דלעתיד כשאותו דבר בא לעולם

(ב) יהא אותו דבר בחצר לוקח כדי שיוכל לוקח לקנותו אז בקנין חצר

(iii) משא"כ למ"ד דאדם מקדיש דבר שלא בא לעולם

(1) לא מצי מקדיש בדיבורו עכשיו להקדיש לאותו דבר לעתיד מחמת דלעתיד יזכה הקדש בהן מצד קנין חצר

(א) דהרי קבענו דהקדש אין לו דין חצר

(2) הלכך כדי לזכות בו הקדש מחמת דבורו דמקדיש

(3) מוכרח

(א) דכשבא לעולם יהא ברשות מקדיש

(ב) כדי שיהא לו אותו כח כאלו מקדיש זכה בה לעתיד והקדישו בדיבורו אז

(iv) למשל

(1) בור שנתמלא מים

(א) מי שמקדיש בור רק ולאח"כ נתמלא מים

(ב) אם דרך רשות מקדיש באו לבור הוקדשו ע"י דבורו למ"ד אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם

(2) גידולי שדה אילן

(א) מי שמקדיש שדה אילן ולאח"כ גדלו ב' פירות

(ב) אף למ"ד אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם לא הוקדשו גידולין ע"י דבורו

(ג) דהרי בשדה הקדש גדלו ולא באו לשם דרך רשות מקדיש

(ד) {ברם עיין רשב"ם ד"ה אין מועלין וקובץ שיעורים סי' רצ"ח}

(ג) חלק ג'

(i) אע"ג גידולי שדה אילן אינם מוקדשין מצד דיבורו של מקדיש אפילו למ"ד אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם

(ii) מ"מ מוקדשין הן ע"י עצמן מחמת יניקתם משדה הקדש

(ד) חלק ד'

(i) קא מיפליגי תנאי בסוגיא דידן

(1) אי מועלין בגידולין שהוקדשו ע"י שינקו מהקדש אע"ג דלא הוקדשו ע"י דיבור מקדיש

(2) גמרא

(א) ברייתא א'

	בור שנתמלא מים	גידולי שדה אילן
ר' יהודה	אין מועלין	אין מועלין
ר' יוסי	אין מועלין	מועלין
ר' אלעזר בר' שמעון	מועלין	מועלין

(i) ר' יהודה

(1) אין מועלין בגידולי הקדש שגדלו בשדה אילן לאחר שהוקדשה

(2) אין מועלין במים בבור שנתמלא לאחר שהוקדש

(ii) ר' יוסי

(1) מועלין בגידולי שדה אילן

(iii) רבי

(1) מודה ר' יוסי דאין מועלין בבור שנתמלא מים

(ב) ברייתא ב' (כמבואר להלן ע"י רבה)

(i) ר' אלעזר בר' שמעון

(1) מועלין בין בבור שנתמלא מים בין בגידולי שדה אילן

(3) הבנת שיטות אלו כמבואר ברשב"ם ור"י

(א) ר' יוסי ור' אלעזר בר' שמעון דס"ל דמועלין בגידולי שדה אילן

(i) מוכרח דס"ל דמועלין בגידולין מצד יניקתן משדה הקדש

(ii) דהרי קבענו דמצד מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם אינן מוקדשין בדיבורו

(ב) ר' אלעזר בר' שמעון דס"ל דמועלין במים בתוך בור שנתמלא מים

(i) מוכרח

(1) דס"ל דאדם מקדיש דבר שלא בא לעולם

(2) ודמירי דבאו מים דרך רשות מקדיש

(3) דהרי מים אינן גידולין דליקדשי מצד יניקתן בתור גידולי הקדש

(4) רשב"ם

(א) קשיא

(i) אמאי הוכרח רבי למימר דר' יוסי ס"ל כר' יהודה דאין מועלין בבור שנתמלא מים

(ב) תירוץ

(i) מפני שקבענו

(1) דהקדש אין לו דין חצר

(2) ודהלכך מצד מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם אין מי בור מוקדשין אי לאו דבאו לבור דרך רשות מקדיש

(ii) ולא נקטינן דר' יוסי משתעי בשבאו מים לבור דרך רשות מקדיש

(5) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא פירש רשב"ם בפשיטות דרבי ס"ל דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם

(ב) תירוץ

(i) ידוע לן ממקום אחר דרבי ס"ל דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם

(6) גמרא

(א) הי לך ברייתא בו קאמר ר' אלעזר בר' שמעון מילתי דמייתנין לה לעיל

ר' אלעזר בר' שמעון	תנא קמא	
מועלין	אין מועלין	רישא: הקדיש ריקנין ואח"כ נתמלאו
אין מועלין	מועלין	סיפא: הקדישן מלאין

והי לך ביארו דרבה לברייתא זו

(א) רישא כשהקדישן ריקנין

(i) מיירי בבור שאח"כ נתמלא מים דבאו לבור דרך רשות מקדיש

(1) ת"ק

(א) ס"ל דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם כל עיקר

(ב) ואינו מחלק בין באו לשם דרך רשות מקדיש ללא באו לשם דרך רשות מקדיש

(2) ר' אלעזר בר' שמעון

(א) ס"ל דאדם מקדיש דבר שלא בא לעולם

(ב) ומיירי כשבאו מים לשם דרך רשות מקדיש

(ii) ברם בגידולי שדה אילן

(1) כ"ע מודה דמועלין בגידולי הקדש

(ב) סיפא כשהקדישן מלאין

- (i) מיירי במים שכבר היו מכונסין בבור בשעה שהקדיש לבור מיהו לא הזכיר מקדיש למים כשהקדיש לבור
(1) תנא קמא
- (א) ס"ל דכיוון להקדיש למים אע"ג דלא הזכירן
(2) ור' אלעזר בר' שמעון ס"ל דבעין רעה הקדיש
(א) {מיהו ברישא כשנתמלאו אח"כ ליכא למימר בעין רעה מקדיש – עיין רשב"ם}
- (ii) שים לב
(1) דאי אפשר לאוקמי לסיפא בשדה אילן שהקדישה בשעה שכבר נתמלאה גידולין
(2) דבציור זו אפילו ר' אלעזר בר' שמעון מודה דכיוון להקדיש לגידולין
(2) תוספות כמבואר במהרש"א
(א) רבה הוה מצי למימר
(i) דברישא מוכרח דלא מיירי בגידולי שדה אילן
(ii) מחמת דכ"ע ס"ל דאין מועלין בגידולין
(ב) שאלה
(i) האם הוי מצי רבה נמי למימר דברישא פליגי בין בבור שנתמלא מים בין בגידולי שדה אילן כזה
(1) בבור פליגי אלו מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם
(2) בגידולי שדה אילן פליגי אי מועלין בגידולין
(ג) תשובה
(i) לא
(ii) דלא מסתבר דפליגי בתרי סברות שונות
(ד) קשיא
(i) ונימא דברישא פליגא בין בבור שנתמלא מים בין בגידולי שדה אילן בגדר דשלב"ל
(ii) ואם תיקשי הלא קבענו דבשדה אילן לא קדשי בדיבורו דלא באו גידולין לשם דרך רשות מקדיש
(iii) תריץ
(1) דמיירי בפירות שנתלשו משדה הקדש והובאו לרשות מקדיש
(ה) תירוצ
(i) קבענו דסיפא מוכרח דלא מיירי אלא בבור שנתמלא מים
(ii) הלכך עדיף לן למימר דאף ברישא לא פליג אלא בבור ושובך
(3) {צריך עיון
(א) עיין במהרש"א בא"ד ודע
(ב) דבנדפס כתיב "דלפר"י אפילו למ"ד אדם מקנה דשלב"ל הא בעי שזוכה בהן תחלה"
(ג) לכאורה כוונתו "אפילו למ"ד אדם מקדיש דשלב"ל וכו"
(ד) השהו לשון תוספות לר"י: "והלא אין כח בידו להקדישן כיון שלא באו לרשותו"}

דף פ.

תד"ה הא באמה

- (1) משנה
(א) הלוקח פירות שובך לשנה זו
(ב) מפריח בריכה ראשונה
(i) לכאורה משמעו דמניח למוכר (מפריח) זוג ראשון שיוולדו בחדש ראשון לאחר המכירה לאמהות שהיו שם בשעת מכירה ("אמהות שהיו שם מתחלה")
- (2) ברייתא
(א) מפריח בריכה ראשונה ושני'
(3) גמרא
(א) קשיא
(i) דמברייתא משמע
(1) דלא זו בלבד דמניח בריכה שיוולדו לאמהות שהיו שם מתחלה בחדש ראשון לאחר מכירה
(2) אלא אף זו דמפריח בריכה שיוולדו לאותן אמהות בחדש שני לאחר המכירה
(ב) תירוץ (לגרסת תוספות)
(i) "לא קשיא הא באמה הא בברתא"
(4) תוספות כמבואר בנימוקי יוסף
(א) בלשון משנה
(i) "בריכה ראשונה" משמעו
(1) בריכה ראשונה שיוולד לאמהות שבכל דור
(ii) כלומר דאינו מפריח אלא לבריכה ראשונה שיוולד לאמהות שבכל דור
(ב) בלשון ברייתא
(i) "בריכה ראשונה" משמעו בריכה ראשונה ("בריכה 1") שיוולד לאמהות שהיו שם מתחלה
(ii) "בריכה שני" משמעו בריכה ראשונה ("בריכה 2") שיוולד לבריכה 1
(iii) נמצא כמו במשנה דמכל בריכה אינו מפריח אלא לבריכה ראשונה שיוולד להאי בריכה
(ג) והא דקאמרי בגמרא "הא באמה הא בברתא" משמעו (עיין הגהות הב"ח)
(i) ברייתא "באמה"
(1) כלומר
(א) לאמהות שהיו שם מתחלה בעת שקנה לוקח לשובך
(ב) ולגביהן נספרין כל דור
(ג) כגון בריכה שני' דדור שני היא לאמהות שהיו שם בתחלה
(ii) משנה "בברתא"

- (1) כלומר לאמהות של כל דור ודור
- (א) דברתא או בנות ברתא וכו' הן לאותן אמהות שהיו שם מתחלה
- (ב) ואין נותנין להן מספר לגבי אמהות שהיו שם מתחלה
- (ג) והלכך כולן נקראות "ראשונה"
- (ד) תוספות
- (i) לשון תוספות
- (ii) "והוא הדין שני' שלישית ורביעית
- (iii) אלא אטו כי רוכלא ליחשב וליזל"
- (ה) הכי משמעו דהאי לישנא בתוספות לשיטת נ"י
- (i) קשיא
- (1) מאחר דמכל בריכה מפריח בריכה ראשונה שיוולד להאי בריכה
- (2) הו"ל לברייתא נמי ליחשב
- (א) לבריכה 3 כלומר בריכה ראשונה שיוולד לבריכה 2
- (ב) ובריכה 4 כלומר בריכה ראשונה שיוולד לבריכה 3
- (ii) תירוץ
- (1) אטו כי רוכלא וכו'
- (2) כלומר מהני ב' דורות דהוזכרו בברייתא כבר מובן כוונתה אף בלא הוספת דורות אחרים
- (5) מהרש"א
- (א) קשיא א' לשיטת נימוקי יוסף
- (i) בספרים דידן גרסינן בתוספות "והוא הדין {דהוי מצי נמי ליחשב} שני' שלישית ורביעית"
- (ii) ונימוקי יוסף הוכרח למחוק ל"שני"
- (1) דהרי לדידי' משמעו בריכה 2 דאכן הזכירו אותו בברייתא
- (ב) קשיא ב' לשיטת נימוקי יוסף
- (i) מכח סברת אטו כי רוכלא
- (ii) אמאי איצטריך לברייתא לחשוב דיני ב' דורות
- (iii) הרי בדור אחד סגי כבסגנון דמשנה
- (ג) תירוץ
- (i) אלא הכי שיעורו דתוספות בלשון הברייתא
- (1) "בריכה ראשונה ושני'" תרוייהו קאי על בריכת דור חדא
- (א) כלומר לוולד וולדות של אמהות שהיו שם מתחלה
- (ב) מפני שאותן וולדות
- (i) ראשונות הנה לוולדות של אמהות שהיו שם מתחלה
- (ii) שניות הנה לאמהות שהיו שם מתחלה

(ii) מיהו

- (1) אע"ג דברייתא לא פירש דינא אלא דחדא דרא
  - (2) מ"מ מכל בריכה (כלומר מכל דור) מפריח בריכה ראשונה שיוולד להאי בריכה
- (ד) והא דקאמרי בגמרא "הא באמה הא בברתא" משמעו

(i) ברייתא באמה

(1) כלומר

- (א) לאמהות שהיו שם מתחלה דלא היו בנות בעת שקנה לוקח לשובך
  - (ב) ולגביהן נספרין כל דור
  - (ג) כגון בריכה "ראשונה ושני"
- (i) דדור ראשון היא לוולדות של אמהות שהיו שם מתחלה
- (ii) ודור שני הוא לאמהון שהיו שם מתחלה

(ii) משנה בברתא

(1) כמו שביארנוהו לשיטת נ"י

- (א) כלומר לאמהות של כל דור ודור
- (ב) דברתא או בנות ברתא וכו' הן לאותן אמהות שהיו שם מתחלה
- (ג) ואין נותנין להן מספר לגבי אמהות שהיו שם מתחלה
- (ד) והלכך כולן נקראות "ראשונה"

(ה) תוספות

(i) לשון תוספות

- (1) "והוא הדין {דהוי מצי נמי ליחשב} שני' שלישית ורביעית
- (2) אלא אטו כי רוכלא ליחשב וליזל"

(ii) הכי משמעו דהאי לישנא בתוספות לשיטת מהרש"א

(iii) קשיא

- (1) אמרת דמכל בריכה (כלומר מכל דור) מפריח בריכה ראשונה שיוולד להאי בריכה
- (2) והרי ברייתא לא מייתי אלא דרא חדא
- (3) וה"ל נמי למייתי עוד דורות כלומר "שני' ושלישית" "שלישית ורביעית" וכו'

(iv) תירוץ

- (1) אלא אטו כי רוכלא וכו'
- (2) כלומר מהאי חדא דרא דהוזכר בברייתא כבר מובן כוונתה אף בלא הוספת דורות אחרים

דף פ:

רשב"ם ד"ה כדרכו אסור

- (1) ברייתא א'
  - א) הלוקח בתולת השקמה מחבירו לקוץ
  - i) מגביה מן הקרקע ג' טפחים דהדר צמח
- (2) ברייתא ב'
  - א) תנא קמא
  - i) אין קוצצין בתולת השקמה בשביעית מפני שהיא עבודה ומעלי לשקמה דהדר צמח
  - ב) ר' יהודה
  - i) לא מעלי לה דלא הדר צמח אלא כשקוצצה למעלה מעם הארץ
- (3) גמרא
  - א) קשיא
  - i) הרי בברייתא ב' לר' יהודה משמע דאף בטפח או טפחיים הדר צמח
  - ii) וא"כ בסוגיא דידן אמאי לא מצי לוקח לקוצצה אלא בג' טפחים
- (4) רשב"ם כמבואר במהרש"א
  - א) קשיא
  - i) אמאי לא מקשי נמי מת"ק דר' יהודה
  - (1) דלכאורה ס"ל דבכל ענין הדר צמח
  - ב) תירוצ'
    - i) דאיכא למימר דלת"ק אית לי' שיעור אחרינא
    - ii) כגון דאסור בשביעית כשקוצץ מג' ולמעלה דמעלי לה והדר צמח
    - iii) {נ.ב. במהרש"א כנדפס איתא "דאינו אסור עד למעלה מג' וצ"ע}
    - iv) וס"ל כברייתא א' בגמרא דידן דבג' שרי לוקח לקצץ לשקמה
- (5) מהרש"א
  - א) קשיא
  - i) אמאי לא משני בגמרא דברייתא א' אזלי בשיטת ת"ק
  - ב) תירוצ'
    - i) ניחא לי' לאוקמי לברייתא א' בין לת"ק בין לר' יהודה

דף פא.

תד"ה ממאי

(1) משנה דידן

קונה ג' אילנות	קונה ב' אילנות	
קונה קרקע	אינו קונה קרקע	רבנן
מכ"ש דקונה קרקע	קונה קרקע	ר' מאיר

(2) משנה במסכת ביכורים

סיפא	רישא	
קונה ג' אילנות מביא וקורא	קונה ב' אילנות מביא ואינו קורא	רבנן
אף קונה ב' אילנות מביא וקורא	קונה ב' אילנות מביא וקורא	ר' מאיר

(א) רבנן

(i) קונה ב' אילנות מביא ואינו קורא

(ii) דמחמת דלא קנה קרקע לא קרינא בי' פרי האדמה אשר נתתה לי

(ב) ר' מאיר

(i) מביא וקורא

(ii) לכאורה מטעם דס"ל קונה ב' אילנות קונה קרקע

(3) גמרא

(א) קשיא

(i) רישא דמשנה בביכורים יתירה הוא לר"מ

(1) דמשנה דידן כבר נודע לן דקונה ב' אילנות יש לו קרקע

(2) ומאחר דיש לו קרקע פשיטא דמביא וקורא

(ב) תירוץ

(i) משנה דביכורים אתא לאשמעין

(1) דאף בלוקח פירות מן השוק דלכ"ע לית לי' קרקע

(2) מ"מ מביא וקורא דלא חיישינן לקרקע גבי מקרא בכורים

(4) גמרא בעמוד ב'

(א) קשיא

(i) מאי טעמא דרבנן בשני אילנות דמביא אע"פ שאינו קורא

(ב) תירוץ

- (i) דספוקי מספקא אם קונה ב' אילנות קונה קרקע
 (ג) לתוספות מובן דכיוונו נמי בגמרא להקשות ולתרץ ככה

(i) קשיא

(1) רישא דמשנה בביכורים יתירה הוא לרבנן

(א) דמשנה דידן כבר נודע לן דקונה ב' אילנות אין לו קרקע

(ב) ומאחר דאין לו קרקע פשיטא דאינו קורא

(ii) תירוץ

(1) משנה דביכורים אתא לאשמעינן

(2) דבקושטא מספקינן אי אית לי' קרקע

(3) והלכך חייב מיהת להביא ביכורים

(ד) בקיצור

סיפא	רישא	
קונה ג' אילנות מביא וקורא	קונה ב' אילנות מביא ואינו קורא חידוש: דצריך להביא	רבנן
אף קונה ב' אילנות מביא וקורא	קונה ב' אילנות מביא וקורא חידוש: אף מן השוק מביא וקורא	ר' מאיר

(5) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא א'

(i) מאחד דמשנה דידן איתא דרבנן ס"ל דקונה ג' אילנות קונה קרקע

(ii) אמאי איצטריך בסיפא דביכורים לרבנן דקונה ג' אילנות מביא וקורא

(ב) קשיא ב'

(i) מאחר דברישא בביכורים איתא דלר"מ קונה ב' אילנות מביא וקורא

(ii) אמאי איצטריך לחזור בסיפא לר' מאיר דבב' אילנות מביא וקורא

(ג) תירוץ

(i) היינו טעמא דאיצטריך לכל מימרא במשנה דביכורים

(1) רבנן דרישא

(א) כבר קבענו דאיצטריך ללמד דבב' אילנות מיהת חייב בהבאה

(2) ר"מ דרישא

(א) כבר קבענו דאיצטריך ללמד דאף מביא פירות מן השוק מביא וקורא

(3) רבנן דסיפא

(א) איצטריך מחמת האי "אידי" (אידי א):

(ב) אידי

(i) דאיצטריך לר' מאיר למימר ברישא דקונה ב' אילנות קונה קרקע

(ii) תנא נמי בסיפא דבג' אילנות אף רבנן מודי דמביא וקורא

(4) ר' מאיר דסיפא

(א) איצטריך מחמת "אידי (אידי ב):

(ב) אידי

(i) דמחמת אידי א' איצטריך למיתני לסיפא לרבנן דבג' אילנות מביא וקורא

(ii) דמצד אותו סיפא מוכן דרבנן ס"ל דבב' אילנות מביא ואינו קורא

(iii) תנא נמי ר' מאיר דסיפא למימר דר' מאיר פליג ארבנן וס"ל דבב' אילנות נמי מביא וקורא

(ii) בקיצור

(1) רבנן דרישא איצטריך למילף דבב' אילנות איתא לחיוב הבאה

(2) ר' מאיר דרישא איצטריך למילף דאף הקונה מן השוק צריך להביא

(3) רבנן דסיפא איצטריך מחמת אידי א' מר' מאיר דרישא

(4) ר' מאיר דסיפא איצטריך מחמת אידי ב' מרבנן דסיפא

(ד) קשיא

(i) מהיכי תיתי דר' מאיר דרישא מלמד דאף המביא פירות מן השוק מביא וקורא

(ii) דלמא איצטריך לר' מאיר דרישא מחמת האי אידי (אידי ג')

(iii) אידי

(1) דרבנן דרישא איצטריך למילף דבב' אילנות איתא לחיוב הבאה

(2) תנא נמי רישא דר' מאיר למילף דר' מאיר פליג וס"ל דאיכא נמי חיוב קריאה

(iv) בקיצור

(1) רבנן דרישא איצטריך למילף דבב' אילנות איתא לחיוב הבאה

(2) ר' מאיר דרישא איצטריך מחמת אידי ג' מרבנן דרישא

(3) רבנן דסיפא איצטריך מחמת אידי א' מר' מאיר דרישא

(4) ר' מאיר דסיפא איצטריך מחמת אידי ב' מרבנן דסיפא

(ה) תירוץ "וכי תימא"

(i) לא אמרינן "אידי" אלא כעין אידי א'

(1) כלומר ממימרא דר' מאיר דסיפא ד"ל דאיכא חיוב קריאה לחד מ"ד (כלומר לר' מאיר בב' אילנות)

(2) למימרא שני' דמילף דאף בציוור אחרונא איכא חיוב קריאה לאידך מ"ד (כלומר לרבנן בג' אילנות)

(ii) משא"כ באידי ג'

(1) דאתית עלה ממימרא חדא דמביא ואינו קורא בב' אילנות לרבנן

(2) למימרא שני' דבב' אילנות מביא וקורא לר' מאיר

(ו) קשיא

(i) הרי אף באידי ב'

(1) אתית עלה ממימרא חדא דמביא ואינו קורא בב' אילנות לרבנן

(2) למימרא שני' דבב' אילנות מביא וקורא בב' אילנות לר' מאיר

תד"ה למעוטי אדמת

(1) הקדמה חלק א'

(א) המביא בכורים אינו קורא כי אם מצי לומר בקושטא

(i) "הארץ אשר נשבעת לאבותינו"

(ii) "לתת לנו"

(ב) אליבא דר"ת

(i) אינו קורא כי אם מצי נמי למימר לגבי עצמו "ארמי אבד אבי"

(ג) אליבא דר"י

(i) לא איכפת לן אי לא מצי למימר לגבי עצמו "ארמי אבד אבי"

(2) הקדמה חלק ב'

(א) האם גר שאין אמו מישראל מצי אמר "הארץ אשר נשבעת לאבותינו"

(i) תלוי באם "אבותינו" מצי קאי על אברהם אבינו בתור "אב המון גוים"

(ב) אשה לא מציא אמרי "לתת לנו"

(ג) גר בני קיני מצי אמר "לתת לנו" משום דדשנה של יריחו ניתנה לבני קיני

(3) עיין בטבלאות דלהלן לשיטות ר"ת ור"י

(א) במשנה בביכורים

(ב) ירושלמי

(ג) תוספתא

טבלא א'						
ר"י		ר"ת			גר שאין אמו מישראל האם מצי למימר	
תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	
כן משום דאברהם אב המון גוים	כן משום דאברהם אב המון גוים	לא	לא	כן משום דאברהם המון גוים	לא	אשר נשבעת לאבותינו
לא	לא	לא	לא	לא	לא	לתת לנו
אין נ"מ	אין נ"מ	אין נ"מ	לא	אין נ"מ	לא	ארמי אבד אבי
אינו קורא	אינו קורא	אינו קורא	אינו קורא	אינו קורא	אינו קורא	

טבלא ב'						
ר"י		ר"ת			אשה ישראלית האם מציא למימר	
תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	
כן	כן	כן	כן	כן	כן	אשר נשבעת לאבותינו
לא	לא	לא	לא	לא	לא	לתת לנו
אין נ"מ	אין נ"מ	אין נ"מ	כן	אין נ"מ	כן	ארמי אבד אבי
אינה קוראת	אינה קוראת	אינה קוראת	אינה קוראת	אינה קוראת	אינה קוראת	

טבלא ג'						
ר"י		ר"ת			גר שאמו מישראל האם מצי למימר	
תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	
כן	כן	כן	כן	כן	כן	אשר נשבעת לאבותינו
לא דלא עדיף מאמו		לא דלא עדיף מאמו	לא דלא עדיף מאמו (טבלא ב')		כן	לתת לנו
אין נ"מ	אין נ"מ	אין נ"מ	כן	אין נ"מ	כן	ארמי אבד אבי
אינו קורא		אינו קורא	אינו קורא ופליג אמשנה דביכורים		קורא	

טבלא ד'						
ר"י		ר"ת			גר בן קיני שאין אמו מישאל האם מצי למימר	
תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	
כן משום דאברהם אב המון גוים	כן משום דאברהם אב המון גוים	לא	לא	כן אבל משבשתא היא	לא	אשר נשבעת לאבותינו
כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	לתת לנו
אין נ"מ	אין נ"מ	אין נ"מ	לא	אין נ"מ	לא	ארמי אבד אבי
קורא ופליג אמשנה דביכורים	קורא אבל פליג אמשנה דביכורים	אינו קורא	אינו קורא	קורא אבל משבשתא היא	אינו קורא	

טבלא ה'						
ר"י		ר"ת			גר בן קיני שאמו מישאל האם מצי למימר	
תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	תוספתא	ירושלמי	משנה בביכורים	
כן מצד אמו ומצד אברהם	כן מצד אמו ומצד אברהם	כן מצד אמו	כן מצד אמו	כן מצד אמו ומצד אברהם	כן מצד אמו	אשר נשבעת לאבותינו
כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	כן ע"ש דשנה של יריחו	לתת לנו
אין נ"מ	אין נ"מ	אין נ"מ	כן מצד אמו	אין נ"מ	כן מצד אמו	ארמי אבד אבי
קורא	קורא	קורא	קורא	קורא	קורא	

4) תמצית הטבלאות

(א) משנה בביכורים

(i) גר שאמו מישאל קורא

(1) לר"ת

(א) אפילו באינו מבני קיני (טבלא ג')

(2) לר"י

(א) בגר בן קיני דוקא (טבלא ה')

(ב) ירושלמי

(i) גר בן קיני קורא אף באין אמו מישראל (טבלא ד')

(ii) ברם לר"ת

(1) האי ירושלמי

(א) משבשתא היא דהרי אותו גר לא מצי למימר "ארמי אבד אבי"

(ב) וקמפליג אמשנה דביכורים דס"ל

(i) דגר בן קיני אינו קורא כי אם באמו מישראל (טבלא ה')

(ii) דגר שאמו מישראל קורא אף בלאו בן קיני (טבלא ג')

(2) לר"י

(א) האי ירושלמי

(i) לאו משבשתא היא

(ii) מיהו (כדאיתא בטבלא ד') קמפליג אמשנה בביכורים דס"ל

1. דבני קיני אינן קורין כי אם באמו מישראל (טבלא ה')

(ג) תוספתא

(i) בן קיני קורא

(1) לר"ת

(א) דוקא באמו מישראל (טבלא ד' וטבלא ה')

(ב) וקמפליג אמשנה בביכורים דס"ל

(i) דגר שאמו מישראל קורא אף בלאו בן קיני (בטבלא ג')

(2) לר"י (כמבואר במהרש"א)

(א) אף באין אמו מישראל דס"ל כירושלמי (טבלא ד')

(ב) וקמפליג אמשנה בביכורים דס"ל דאינו קורא כי אם באמו מישראל (טבלא ד' וטבלא

ה')

(ii) ר"י ס"ל דהלכתא כתוספתא וירושלמי

דף פא:

תד"ה תרומה לכהן

(1) גמרא

- (א) פירות דהן ספק ביכורים מביא אותן ואינו קורא
- (ב) הני פירות פטורים מתרומה ומעשר אם בקושטא ביכורים הם
- (ג) שאלה
- (i) באיזה אופן מפרישין תרומה ומעשר להני פירות על צד דלאו ביכורים הן
- (ד) תשובה
- (i) מפריש מהני פירות עצמן תרומה ומעשר ראשון וגם מעשר שני ומעשר עני כל אחד בשנה שלו
- (ii) ונותנן
- (1) לכהן עני בשנת מעשר עני לאוכלן בירושלים דהרי אף אלו ביכורים הן מצי לאכלם
- (2) או אפילו לכהן עשיר בשנת מעשר שני דהרי בלא"ה אוכלן בירושלים על צד דביכורים הן
- (ה) קשיא
- (i) לר' עקיבא מעשר ראשון נותנין ללוי ולא כהן
- (ii) ולוי לא מצי לאכלן דלמא ביכורים הן
- (2) תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) הוי מצי לשנויי ככה
- (i) לעולם אימא לך דמהני ספק ביכורים אינו מפריש כלום
- (ii) אלא מפירות במקום אחר מפריש מקודם תרומה כדינו
- (1) בתנאי
- (א) דאי הני ספק ביכורים בקושטא ביכורים הם
- (i) תרומה זו לא הופרשה אלא להני פירות דבמקום אחר
- (ב) ואי הני ספק ביכורים בקושטא לאו ביכורים הם
- (i) תרומה זו הופרשה בין להני ספק ביכורים בין להני פירות דבמקום אחר
- (iii) ולאח"כ מפריש כל המעשרות -- אפילו ביחד -- מהני פירות דבמקום אחר
- (1) בתנאי
- (א) דאי הני ספק ביכורים בקושטא ביכורים הם
- (i) מעשרות אלו לא הופרשו אלא להני פירות דבמקום אחר
- (ב) ואי הני ספק ביכורים בקושטא לאו ביכורים הם
- (i) מעשרות אלו הופרשו בין להני ספק ביכורים בין להני פירות דבמקום אחר
- (iv) ונותן תרומה שהופרשה לכהן (אף לכהן עשיר) לאכול (אף שלא בירושלים)
- (v) ונותן הני מעשרות אפילו ביחד

(1) בשנת מעשר עני

(א) ללוי עני לאכול בכל מקום

(2) בשנת מעשר שני

(א) ללוי (אף בעשיר) לאכול בירושלים

תד"ה דעביד להו ותד"ה שגרן ביד שליח

(1) הקדמה

(א) אין קורין פרשת ביכורים היכא דליכא "לקיחה והבאה באחד" כלומר באדם אחד

(ב) שיטות רשב"ם ור"ת במשמעות "לקיחה" ו"הבאה" כמבואר במהרש"ל

(i) רשב"ם

(1) "לקיחה" משמעו לקיטת פירות ונתינתן בבית

(2) "הבאה" משמעו כל סדר הבאתן מתוך הבית עד הגיעתן לירושלים

(3) והלכך אין קורין כי אם היכא דכל הסדר מלקיטתן עד הגיעתן לירושלים נעשה באחד

(ii) ר"ת

(1) "לקיחה" משמעו לקיחתן מתוך הבית לחוץ

(2) "הבאה" משמעו כל סדר הבאתן מחוץ לבית עד הגיעתן לירושלים

(3) והלכך קורין בלקיטתן ע"י אחר כל היכא דכל הסדר הבאתן מתוך הבית עד הגיעתן לירושלים נעשה באחד

(ג) שיטות רשב"ם ור"ת במשנה בביכורים ("משנה דשליח")

(i) רשב"ם

(1) בעלים קורין כל היכא דלקיחה והבאה היו ע"י בעלים עצמן

(2) בעלים מצוי לקרות כל היכא דלקיחה והבאה היו ע"י שליח

(3) שליח אינו קורא אף היכא דלקיחה והבאה היו ע"י שליח אחד

(ii) רבינו תם

(1) בעלים קורין כל היכא דלקיחה והבאה היו ע"י בעלים עצמן

(2) בין בעלים בין שליח אינן קורין אף היכא דלקיחה והבאה היו ע"י שליח אחד

(iii) לקמן נבאר טעמא דהוצרך ר"ת ללכת בשיטה זו במשנה דשליח

(2) גמרא – מימרא דר' יוסי בר' חנינא

(א) "בצרן ושיגרן [בעלים] ביד שליח ומת שליח בדרך מביא ואינו קורא"

(i) דאינו קורא כי אם היכא דלקיחה והבאה באחד

(3) קשיא לשיטת רשב"ם

(א) לשיטת ר"ת ניחא

(i) דאי לאו דמת שליח בדרך הויין לקיחה והבאה באחד

(ii) דלא איכפת לן דבצירה כלומר לקיטה בבעלים הויא

(ב) אבל לשיטת רשב"ם קשה

(i) מאחר דבעלים בצרן (כלומר ליקטן) ולאח"כ שיגרן ביד שליח

(ii) הרי לא נעשה לקיחה (דמתחלת בלקיטה) והבאה כאחד

- (iii) ומאי נ"מ דמת שליח בדרך
- (ג) תירוץ לשיטת רשב"ם
- (i) תתרגם לר' יוסי בר' חנינא ככה
- (1) בצרן ושיגרן שליח מביא ואינו קורא [אף כשלא מת בחצי דרך]
- (2) או שבצרן שליח ומת בחצי דרך נמי מביא ואינו קורא
- (4) גמרא – דעביד לי' כדר' יוסי בר' חנינא
- (א) ספק ביכורים
- (i) ר"מ אומר מביא ואינו קורא
- (ב) קשיא
- (i) היאך מצי לאוכלן דלמא בכורים הן ובעי קריי'
- (ג) תירוץ
- (i) דעביד להו כר' יוסי בר חנינא ומסדר הבאתו באופן דאין לקיחה והבאה באחד
- (5) שיטות רשב"ם ור"ת ב"דעביד לי' כדר' יוסי בר' חנינא"
- (א) רשב"ם
- (i) מובן דבעלים אינן יכולים לסדר הבאתו באופן דמת שליח בדרך
- (ii) ברם מייעצין לבעלים
- (1) שיעשו לקיטה ע"י עצמן דלשיטת רשב"ם היינו "לקיחה"
- (2) ושיעשו "הבאה" ע"י שליח
- (ב) ר"ת
- (i) גם לשיטה זו מובן דאינו יכול לסדר הבאתו באופן דמת שליח בדרך
- (ii) וגם
- (1) אין ליעץ לבעלים כבשיטת רשב"ם שיעשו בעלים לקיטתו
- (2) דהרי לר"ת לקיטה לא איכפת לן ואינה נכללת ב"לקיחה"
- (3) ועדיין חייב בקרי' דהוי לקיחה והבאה באחד
- (iii) מוכרח דמייעצין לבעלים
- (1) לשגרו ביד שליח ולפטר לאותו שליח באמצע דרך
- (2) ולגמור הבאתו ע"י בעלים עצמן
- (א) דאי גומר הבאתו ע"י שליח אחר
- (ב) לא הי' קורא אף בלא מת שליח ואף בלקיחה והבאה באחד מצד משנה דשליח לשיטת ר"ת
- (iv) קשיא
- (1) הרי ציור זו כשפותר לשליח באמצע דרך לא הוזכר בדר' יוסי בר' חנינא
- (v) תירוץ

(1) צודק

(2) מיהו דומה לציור בו מת שליח בדרך

(6) תוספות

(א) קשיא כמבואר במהרש"א

(i) אמאי צריכין ליעץ לבעלים ליעביד כדר' יוסי בר' חנינא כדי שלי יחייבו בקריי'

(ii) הלא מצו בפשיטות ליעביד לקיחה והבאה באחד ע"י שליח

(iii) דמטעם משנה דשליח קבענו

(1) דלרשב"ם

(א) אין שליח קורא

(ב) ואין בעלים חייבין בקריי' הגם דמותרין בקריי'

(2) ולר"ת אסורים בעלים בקריי'

(ב) תירוצ

(i) לשון ר"מ ד"מביא ואינו קורא" משמע דבעלים מביאין אותן ולא שליח

(7) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הרי קבענו לרשב"ם דמשמעו ד"עביד לי' כדר' יוסי בר' חנינא"

(ii) היינו דבצרן בעלים ושיגרן ע"י שליח

(iii) הרי דלא נקטינן דר' מאיר בהבאת בעלים משתעי

(ב) תירוצ

(i) מוכרח דתוספות ס"ל בין לרשב"ם בין לר"ת

(ii) דמשמעו ד"עביד לי' כדר' יוסי בר' חנינא" היינו בדומה לאופן שקבענו לשיטת ר"ת

(iii) כלומר דמיעצין לבעלים

(1) לעשות חלק ראשון של לקיחתו והבאתו ע"י שליח

(2) ולפטר לשליח באמצע לקיחה והבאה

(3) ולגמור הבאתו ע"י בעלים עצמן

(8) תוספות ד"ה עד שתהא לקיחה והבאה באחד ותוספות ד"ה בצרן

(א) ירושלמי (הובא בתד"ה בצרן)

(i) הקדמה

(1) אין מביאין ביכורים מפירות שנראו לקריאה בזמן לקיטתן ולאח"כ הודחו מקריאה

(2) פירות שכבר נראו לקריאה בזמן לקיטתן אין לעשות מעשה להדחות אותן מקריאה

(ii) דהיינו

(1) רישא

(א) אי כשלקטן בעל כיוון לשלחן ביד שליח

- (ב) לא נראו לקריאה
- (ג) ומצוי בעל לשלחן ע"י שליח

(2) סיפא

(א) אי כשלקטן בעל כיוון להביאם בעצמן

(ב) כבר נראו לקריאה

(ג) ולא מצו תו לשלחן ע"י שליח מחמת דבזאת השליחות ידחה אותן מקריאה

(ב) ביאור ירושלמי לרשב"ם ור"ת (כמבואר במהרש"א)

(ג) לר"ת

(i) רישא

(1) קשיא

(א) אמאי לא נראו לקריאה כשליקטן בעלים וכיוון לשלחן ע"י שליח

(ב) הרי עדיין מצוי לעשות לקיחה והבאה כאחד ע"י שליח

(ג) דהרי לר"ת האי דליקטן בעלים לא איכפת לן דאין לקיטה נכללת ב"לקיחה"

(2) תירוץ

(א) אכן מכה קושיא זו הוכרח ר"ת לפרש ממשנה דשליח דליכא קריאה כל עיקר בלקיחה והבאה ע"י שליח

(ב) ומחמת דלא נראו לקריאה מצוי בקושטא לשלחן ע"י שליח הגם דבין בעלים בין שליח לא יוכלו לקרוא לפרשת ביכורים

(ii) וכן בסיפא

(1) כשליקטן בעלים להביאן עצמו נראו לקריאה

(2) ולא מצוי לשלחן ע"י שליח הגם דשליח יעשה לקיחה והבאה באחד

(3) דבזאת השליחות ידחה אותן מקריאה

(4) דהרי קבענו דליכא קריאה כל עיקר בלקיחה והבאה ע"י שליח

(ד) לרשב"ם

(i) הקדמה א'

(1) נוכיח דירושלמי מובן אף אלו ס"ל דבעלים קורין בלקיחה והבאה ע"י שליח

(ii) הקדמה ב'

(1) קבענו דלרשב"ם לקיטה נכללת בלקיחה ואיצטריך להיות באחד עם הבאה כולה

(iii) רישא

(1) מחמת דבעלים ליקטן לפירות

(2) לא הוי לקיחה והבאה כאחד כשכיוונו לשגרם ביד שליח

(3) והלכך לא נראו לקריאה

(iv) סיפא

- (1) כשליקטן בעלים וכיוונו להביאן בעצמן
- (א) נראו לקריאה דכיוונו לעשות לקיחה והבאה באחד
- (2) הלכך לא מצי עכשיו לשלחן ביד שליח
- (3) דע"י שליחות זו לא יהא לקיחה והבאה באחד וידחו לפירות מחיוב קריאה